

Brīvs kā putns gaisā

Par sevi stāstīdams, **Juris Kulakovs** secina, ka visatbilstošākais viņa būtības raksturojums laikam ir mūzikis – brīvmākslinieks. Pašlaik viņš pārsvarā nodarbināts dažādos līgumdarbos: sacer mūziku teātru izrādēm, arī reklamām. Par pēdējām gan piebilstot, ka tikai tādām, kurās reklamētais nav pretrunā ar viņa pārliecību. Juris brauc ar 1950. gada «Citroen» modeļa mašīnu, sauktu par pili, ko pats uzskata par visai unikālu veidojumu labam garastāvoklim – mašīnu, kura esot pasaules rekordiste kategorijā «Smiles per mile» jeb latviski «Smaidi jūdžē». Jura – autovadītāja – pieredze liecina, ka šai ziņā pilei arī Latvijā konkurentu nav. Eiropā visiecienītākā šī mašīna esot tieši jocīgo, īpatnējo «tipiņu» vidū, kaut gan stāstītājs pats starp šādiem cilvēkiem sevi neierindo. Viņaprāt, Juris esot gluži normāls cilvēks, ja nu vienīgi kāds, no malas raugoties, reizēm saskatot viņā šādas tādas savdabīguma iezīmes.

Jura krāsa ir melnā – tā maksimālākā, dziļākā, filozofiskākā. Par vēlmi dzīvē tiekties pēc būtiskā liecina arī Jura pirms četriem gadiem sarakstītā viencēliena opera «Debešķīga nepieciešamība», viņa mīlestība ne tikai uz popmūziku, bet arī uz nopietno mūziku, kurai liecinieki šogad bija visi Siguldas Opermūzikas svētkos pabijušie... Nu jau gandrīz divus gadu desmitus viņš ir pazīstams komponists, taustiņinstrumentālists – viens no leģendārā *Menueta*, daudzu populāro «Pērkona» dziesmu autors un šīs grupas līderis. Bet viss sākās ar to, ka sešu gadu vecumā vecāki nolēma sūtīt toreizējo līvānieci Juri mūzikas skolā, lai viņš apgūtu klavierspēli...

– Un garmatainālais puisis sāka domāt par jauna muzikāla projekta, proti, *Pērkona*, izveidošanu?

– Uzreiz nē. Pa starpu konservatorijā kopā ar Arni Miltiņu un Aivaru Gudro izveidojām vēl vienu grupu, kas pastāvēja pavisam neilgu laiku. *Menueta* darbība tobrīd bija apstikusi, bet man gribējās darboties, darboties... Es savācu no *Menueta* visus spēcīgākos, grupas bundzinieks Raimonds Bartaševičs «pārkalificējās» par dziedātāju, piesaistīju Ilevu Akurāteri, ar kuru mani bija iepazīstinājis Jānis Lūsēns, un tā arī viss sākās.

– Gan popularitāte, gan nepatīkšanas...

– Problēmas sākās pēc *Pērkona* koncerta Dzelzceļnieku kultūras pilī. Mums inkriminēja klaju nacionalismu, pretvalstiskumu utt. No paredzētajiem trīs koncertiem toreiz notika tikai divi, turklāt otrs ar totālu lektīlietu spēku apsardzi.

Viens no mūsu tehnikajiem puisiem, ejot garām kādam apsardzes darbiniekam, dzirdēja viņu pa rāciju sakām: «Razrešīke doložik – dvorec okružon!»* Viss beidzās ar to, ka nokļuvu «uz pakļāja» pie toreizējā kultūras ministra. Tur nu dabūju dzirdēt visu ko. Man gan piedāvāja emigrēt, jo, pēc ministra domām, padomju Latvijā – komunisma cēlājam zemē – tādiem kā es vietas neesot, gan solīja ielikt cietumā par padomju pilsoņu dzirdes

– Vai klaviers jau tad tevi saistīja, vilināja?
– Nepavisam. Tad man tās šausmīgi nepatika. Trauma, kuru dabūju, braucot ar riteni, manas klavierspēles «mocības» tolaik uz laiku pārtrauca. Tomēr pēc dažiem gadiem man sāka rasties interese par mūziku. Varbūt tas notika māsas iespaidā, kura arī mācījās klavierspēli. Varbūt pirmo apmeklēto ballīšu iespaidā, kurās redzēju, kā puīši spēlē uz instrumentiem – tas mani ārkārtīgi fascinēja. Viss beidzās ar to, ka 5. klasē es pats palūdzu vecākiem, lai ved mani uz mūzikas skolu.

– Un vecākiem, protams, nekas nebija pretī?

– Vecākiem nē, ko gan nevarētu teikt par skolotājiem. Atklāti sakot, Līvānu mūzikas skolā mani nemaz negribēja pieņemt, jo neko nevarēju nodziedāt... Arī tagad man šajā ziņā vēl joprojām ir problēmas. Sākumā skolotājiem likās, ka man vispār nav muzikālās dzirdes. Bet, kā vēlāk izrādās, tā bija, tikai slēptā formā. Ļoti slēptā! (Smejas.) Līdz pat šodienai es ļoti labi dzirdu, ja kāds dzied «netīri», bet pats melodiņu varu noturēt tikai ar lielām mokām.

– Pēc Līvānu mūzikas skolas beigšanas tavs ceļš likumsakarīgi aizveda uz Rīgu?

– 16 gadu vecumā iestājos Jāzepa Mediņa mūzikas skolā. Mācījos Tautas mūzikas instrumentu fakultātē, akordeona specialitātē. Taču, mācoties 2. kursā, pastiprināti atsāku apgūt klaviers. Ņēmu privātstundas, vingrinājos līdz pat astoņām stundām dienā. Mani interesēja popmūzika, rokmūzika. Biju sataisījis kļūt par ļoti virtuozu pianistu, tiesa gan, rokmūzikā, nevis klasiskajā, ko apgūvu Mediņos. Kopā ar Ainaru Ašmani no tagadējās *Jumpravas*, pazīstamo ģitāristu Armandu Alksni un Andri Reini, kurš šobrīd dzied Ģildē, bijām izveidojuši grupu *Arka*. Pārsvarā spēlējām instrumentālu rokmūziku un klasiskās mūzikas apdares. Galu galā mans

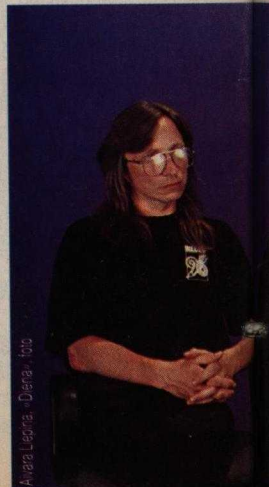

fanātisms acimredzot tika ievērots. Augstākos kursos Mediņos mācījās

Sējāns un Kukuvas no *Menueta*. Grupai tolaik vajadzēja ērģelnieku, un man tika izteikts priekšlikums par to kļūt. Tā 18 gadu vecumā es nokļuvu Latvijas grupā Nr.1.

– Un akordeons tika atstāts novārtā?

– Ne gluži. Mediņos kaut kā tomēr «nomocījū». Bet akordeonu pēc skolas beigšanas pārdevu momentā. Galvenokārt tāpēc, ka Latvijā tolaik nebija iespējams turpināt akordeonspēles mācības – bija jābrauc uz Viļņu, Maskavu vai Ļeņingradu, bet to es nevēlējos. Taču tieši togad Konservatorijā tika atvērta jauna, eksperimentāla pūtēju un estrādes orķestru vadītāju un diriģentu nodaļa. Nolēmu stāties tur, un – veiksmīgi. Studiju laikā gan gāja visādi. Pēc 2. kursa mani pat gribēja atskaitīt par profesionālu neatbilstību. Es vienkārši zirgojos, ākstījos ar to diriģēšanu... Smidināju orķestri, un orķestris savukārt mani. Galarezultātā togad diriģēšanā dabūju divnieku. Man tika pateikts: ja es pa vasaru neapņūšu akadēmisko diriģēšanu, tad varēšu no mācībām Konservatorijā atvadīties. Es, protams, labojos, kaut gan deķānam teicu, ka tas divnieks man vairāk ir ielikts nevis par neprasmī diriģēt, bet gan par maniem jau tolaik garajiem matiem.

Aivara Lūpina. «Diena» foto

traumēšanu, jo *Pērkonā* koncerti esot bijuši ļoti skaļi. Bet galu galā jau viss beidzās labi... Katrā ziņā tam laikam bija arī savi labumi, jo, prasmīgi izmantojot savā labā padomju sistēmas vājās vietas, daudz ko varēja panākt un izdarīt, pie viena padarot dzīvi visai interesantu. Pašreizējam laikam savukārt ir citas priekšrocības: vajā robežas, zudusi cietuma sajūta, iespējams apceļot pasauli... Bet viens ir skaidrs – agrāk māksliniekus viņu garīgo potenciālu novērtēja vairāk.

– Tagad daudz ko nosaka mačiņa biežums?

– Tas ir tas bēdīgākais. Dzīvot, nepārtraukti izjūtot naudas varu, ir ļoti garlaicīgi un prozaiski. Vismaz man. Šobrīd nevienam vairs neinteresē, cik cilvēkam ir smadzeņu un ko viņš reāli var izdarīt. Ārzmēs šī tendence nav tik izteikta, jo pat tad, ja mākslinieks nav komerciāli izdevīgs, bet ir labs un interesants, pateicoties dažādiem fondiem, festivāliem u.tml., viņam ir iespējas normāli dzīvot un strādāt. Tomēr esmu optimists un domāju, ka arī Latvijā ar laiku viss nostāsies savās vietās.

– Kāda nozīme naudai ir tavā dzīvē?

– Vienmēr jau liekas, ka tās varētu būt arī vairāk... Naudas man nav tik daudz, lai iegādātos labu dzīvokli vai labu mašīnu, bet pietiek, lai es varētu uzlabot savus muzikālos darbarīkus. Visu brīvo naudu es pārsvarā iztērēju instrumentu iegādei. Tāda arī ir naudas nozīme manā skatījumā. Iespējams, ka šobrīd man ir vislielākā un labākā sintezatoru kolekcija Latvijā – 7 ar klaviatūru un 7 bez tās jeb, pareizāk sakot, moduļi, kas vadāmi no citas klaviatūras. Visi šie sintezatori atšķiras ne tikai pēc modeļa, bet arī pēc veicamajām funkcijām, tā cits citu papildinot.

– No vienas puses, brīvmākslinieka statuss nozīmē zināmu neatkarību, no otras puses – nemītu ciņu pašam ar sevi vai...

– ...vai, precīzāk sakot, ar savu slinkumu. Līdz šim ar mainīgām sekmēm, likdams lietā savu gribasspēku, piespiežot sevi, kaut kā esmu ticis ar to galā. Pārsvarā darbu izpildi novilcinu līdz pēdējam termiņam, un tad nu sarauju visu iekavēto augām dienām un naktīm... Vispār man vislabāk patīk strādāt tieši naktīs, jo tad nejut to steigu, burzmu, kura pa dienu valda visapkārt.

– Kaimiņi neprotestē?

– Sākumā pāris reizi laikam dauzīja pa radiatoriem – tad, kad es aizrāvos un sāku spēlēt pārāk skaļi. Tagad domstarpību šajā jautājumā mums vairs nav. Laikam pieraduši...

– No malas raugoties, šķiet, ka tu pēc savas būtības esi izteikts mākslinieka tips – cilvēks, kurš dzīvo savā idejā, domu, izjūtu pasaulē... Vai tu daudz laika pavadi vienatnē?

– Lielāko daļu. Izjūtu to kā iekšēju prasību, nepieciešamību. Labi jūtos arī mazās kompānijās, bet lielās – tikai tad, ja tās ir man radniecīgas pēc uzskatiem un dzīves izpratnes.

Sabiedriskās vietās arī nejutos īpaši labi, jo tur nevaru būt pietiekami brīvs – jūtos kā televizorā, uz kuru visi skatās. Tāpēc bez īpašas vajadzības sabiedrībā es nekad nerādos.

– Cik daudz tevi saista, interesē sabiedriskās norises?

– Neko daudz jau es tām nesekoju. Ne tāpēc, ka tās mani neinteresē, bet gan tāpēc, ka šī līdzī sekošana aizņem pārāk daudz laika, kura jau tāpat vienmēr ir par maz. Neesmu abonējis nevienam avīzi, šad tad kādu gan nopērku. Televizoru arī neskatos gandrīz nemaz. Tā vietā labāk lasu grāmatas, klausos mūziku vai spēleju to pats.

– Vai tevi uztrauc tas, ko par tevi domā, runā citi?

– Godīgi sakot, ne pārāk. Lielākais soģis un kritiķis es sev esmu pats. Tomēr apkārtējo teiktajā reizēm ieklausos, jo dažkārt arī no tā var kaut ko mācīties, secināt, izprast. Bet vispār par sevi neko daudz neesmu dzirdējis. Esmu pārāk nesabiedrīks vai arī tik skeptisks un kritisks, ka bail...

– Vai kādreiz tu sevi arī paslavē?

– Gandrīz nekad. Jo visā, ko daru, es saredzu nepilnības. Kaut arī citi tās varbūt neredz... Tomēr vienmēr, kad kaut ko daru, tiecos sasniegt pašu labāko, kaut arī bieži vien pats nemaz nezinu, kas tieši jādara, lai to sasniegtu.

– Vai tu uzticies cilvēkiem?

– Jā, tik ilgi, kamēr viņi mani nepieviļ. Domāju, ka vairumā gadījumu uzticība un uzticēšanās otram cilvēkam vainagojas ar to pašu attiecībā arī pret mani. Arī neuzticēšanās parasti ir abpusēja. Tas, manuprāt, attiecas uz ikvienu garīgu programmu – pozitīvas lietas veicina savstarpēju sapratni, bet negatīvas to nenoliedzami bremzē.

– Kādas īpašības tu cilvēkos vērtē visaugstāk?

– Godīgumu un labestību.

– Tev ir daudz draugu?

– Par saviem draugiem uzskatu visus *Pērkonā* kolēģus un vēl dažus cilvēkus. Bet, tā kā esmu vientuļnieks, draugu man patiesībā nav daudz. Toties ir ļoti daudz paziņu.

– Kā izpaužas tava vientuļnieka dzīve?

– Nu... Kādu brīdi es dzīvoju viens. Taču šobrīd vairs tā nav – dzīvoju kopā ar draudzeni.

– Bet vai tu spētu dzīvot īstu vientuļnieka dzīvi – prom no cilvēkiem, atsakoties no laicīgās dzīves, piemēram, kā mūki?

– Visu laiku – noteikti ne, bet kādu laiku varbūt varētu. Ar nosacījumu, ka man līdzī būtu mani darbarīki – mūzikas instrumenti, lasāmviela – un ka man būtu kāds konkrēts mērķis,

uzdevums, kas jāizdara.

– Kādas grāmatas tu vislabprātāk lasi?

– Pārsvarā tā ir tehniska literatūra, saistīta ar sintezatoriem, dažkārt teoloģiska satura darbi, arī dzeja.

– Vai tevi kādreiz nomoka depresijas?

– Tie drīzāk ir kādi īpaši dvēseles stāvokļi, kas mani pārņem pirms jauniem darbiem – brīžos, kad atkal viss jāsāk no sākuma, kad nezinu, no kura gala ķerties klāt un kas tur beigās sanāks. Varbūt tas tā ir tāpēc, ka esmu pārāk kritisks pret sevi... Viss iepriekš teiktais, protams, attiecas tikai uz radošu darbu. Depresija nekad neuznāk, ja jānomazgā trauki vai jāuzslauka grīda. Tad tikai jātiek galā ar slinkumu, un lieta darīta.

– Bet kā tu tiec galā ar sliktu noskaņojumu?

– Vienmēr sev atgādinu teicienu: «Nekad nav tik slikti, lai nevarētu būt vēl sliktāk.» Būtibā man nav sliktu noskaņojumu, jo es tiem neļaujos. Tos vienkārši nedrīkst pieļaut. Ja sāp galva, zobs vai vēders, tad ir drīzāk nevesels, nevis sliktu noskaņojums. Ja kaut kas nenotiek tā, kā man varbūt gribētos, cenšos neļauties panikai, jo tā taču neko nemainīs. Bet, ja galīgi neiet, tad tas jāpieņem kā fakts un jādara kas cits. Varbūt vienkārši nav lemts...

– Tu tici liktenim?

– Jā. Kas ir lemts, tas notiks, un otrādi. Dažs labs par šo manu fatālistu noteikti pasmīnēs, bet katrā ziņā manā dzīvē tas viss funkcionē.

– Vai tas nozīmē, ka tu pieder pie tiem, kuri nevis cinās par savu mērķu piepildīšanu, bet gan peld pa straumi?

– Attiecībā uz ikdienas lietām tas noteikti tā ir. Tomēr savu jau bērībā izvirzīto mērķi – kļūt par mūziķi – esmu sasniegjis un vēl joprojām turpinu to piepildīt ar maksimālu atdevi un enerģiju. Bet, runājot par mazākiem, ikdienas, mērķiem, uzskatu, ka lietas lielākoties kārtojas pašas un varmācīga iejaukšanās tajās šo dabas radīto kārtību tikai izjauc. Esmu sapratis, ka attiecībā uz idejām bieži vien pietiek ar piedomāšanu un vēlāk jau viss notiek pats no sevis, no manis pašā prasot minimālu piepūli.

– Es tomēr neticu, ka nav neviena mērķa, kuru tu tuvākajā laikā negribētu piepildīt...

– Es dzīvoju vairāk šodienai, bet, protams, neaizmirstu arī par rītdienu. Ceru, ka kaut kad nākotnē man būs sava ierakstu studija – joma, ko pārzinu un kurā orientējos. Man vispār patīk darbs, kurā esmu maksimāli atkarīgs pats no sevis. Varbūt tieši tādēļ līdz šim es neesmu saistījies ne ar vienu konkrētu organizāciju, kaut gan pāris darba piedāvājumi man ir bijuši. Regulāri ienākumi – tas, protams, ir forši, bet būt nesaistītam, neatkarīgam, manuprāt, ir vēl foršāk. Tā ir fantastiska brīvības sajūta, kura vismaz šobrīd man ir svarīgāka par visu.

Sarunājās
leva Vigante

* Atļaujiet ziņot – pils ir aplenkta!

